Bu anlayış bizde yaygındır.

“Tarihe not düşmek,” “tarih unutmaz” gibi ifadeler kullanılır.

Bu belirlemelerin ikisi de doğru değildir çünkü tarih insanın dışında bir olgu değildir. Tarihi yapan da yazan da insandır. Farklı insanlar bu tarihi birbirinin aynısı olarak değil bazen önemli farklılıklarla yazarlar.

Öncelikle şunun anlaşılabilmesi gerekir: tarih değişir.

İki nedenle değişir:

Birincisi; bir konuyla ilgili eskiden bilinmeyenler ortaya çıkabilir ve bunların eklenmesiyle o konunun tarihi değişir.

İkincisi, ki daha önemlidir; olaylar değişmez ama yorumları değişir. Diyelim 50 yıl önce daha uzak geçmişteki filanca olayın yorumu bir türlüyken, bugün başka türlü yorumlanabilir.

Bu yorum, yorumu yapanın bugünkü gücüne göre değişecektir.

Bu temelde tarihin yorumu bugünden geçmişe doğru yapılır. Bugün belirleyici olan, tarihin kendine ait yorumunu etkin kılar.

Güç bugünden alınır ve bugün geçmişin yorumunu belirler; bazı olayları öne çıkarırken bazılarını geri plana itebilir ve hatta silebilir.

Bunu anlamayan ve bugünde güçlü olmaktan çok geçmişte güçlü olmasını öne çıkaranlar, kendi tarih anlayışlarının nasıl geçersizleştiğini ve hatta tarihten diskalifiye edildiklerini hayretle görürler ve nedenini de anlayamazlar.

Bugünün ve geçmişin tarihinin nasıl yorumlanacağı geleceğe bağlıdır.

Bugünde ve geçmişte önemli sayılan bazı olaylar geriye itilecektir, gelecekte güçlü olan geçmişin yorumunu belirleyecektir.

Bugün zayıf iseniz, geçmişten güç alarak fazla ileri gidemezsiniz, tıkanır kalırsınız.

Sosyalist harekette 1980 öncesi geçmişi güzelleyerek ona olmadık özellikler yakıştıranların, başlıca güç kaynakları o dönem olanların durumu da bunu yeterince göstermektedir.

Daha iyi bir geçmiş oluşturmak istiyorsanız, bunun geçerli yolu bugün güçlü olmaktır.

Ancak bugün güçlü olan geçmişteki gücünün uzantısı olarak bugünle övünebilir. O geçmiş değişik aşamalardan geçerek bugünün oluşmasını sağlamıştır.

Geçmişte kalmış iseniz, ilerleyen günler içinde o geçmişin giderek önemsizleştiğini görmek zorunda kalacaksınız.

Bırakın 1980 öncesini, 1990 öncesini bile silmek ya da önemsizleştirmek gerekir.

“O zaman nereye basıp ileriye sıçrayacağız?” sorusunu sormayın.

Bugün ve diyelim son 20-30 yıl var ya…

Bu döneminiz yoksa, daha öncesine basarak ileriye sıçrayamazsınız, en fazla bir dönem durumu idare edersiniz.

Geçmişi olmayanın geleceği de olmaz denilir ama bu söz şöyle yorumlanmalıdır:

O geçmişin yorumunu bugün belirler.